

VILLA VIKAN / RAASEPORI

Rakennushistoriaselvitys

• 21.01.2014 / alustava

•

Villa Vikan / Raasepori - rakennushistoriaselvitys

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	3
2	HISTORIALLISTA TAUSTAA.....	4
2.1	Huvilakulttuurista.....	4
2.2	Musiikkivaikuttaja Martin Wegelius.....	5
3	HUVILATILA VIKANIN RAKENTUMISEN VAIHEET.....	6
3.1	Varhaisvaihe - vanha Vikan Persbölen rusthollin mailla.....	6
3.2	Villa Vikan - Martinin ja Hannan kesäkoti nousee.....	7
3.2.1	Huvilarakennuksen ratkaisut.....	8
3.2.2	Huvila-arkkitehtuurin esikuvia ja suuntauksia.....	9
3.2.3	Huvilaympäristön pihapiirien tupa- ja ulkorakennukset.....	10
3.2.4	Puutarha ja maisemapuisto – hyötyä ja huvia maanpäällisessä paratiisissa.....	11
3.2.5	Villa Vikan 1906 jälkeen.....	14
3.3	Myöhemmät vaiheet – korjaamista ja täydennysrakentamista.....	14
4	LÄHTEET.....	16
4.1	Painetut kirjalliset lähteet.....	16
4.2	Muut kirjalliset julkaisut.....	16
4.3	Muut lähteet.....	16
5	RAKENNUSKANNAN SIJAINTIKARTTA.....	17

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Kiinteistö:

tila: Vikan, kylä: Persböle, kunta: Raasepori; kiinteistötunnus: 710-692-2-1
laajuus: 4,78 ha/maa-alue; 1,03 ha/vesialue

Osoite:

Vikan 30-31, 10420 Pohjankuru

Omistaja:

Musiikin edistämisseätiö, Pieni Roobertinkatu 16, 00120 Helsinki

Rakennukset:

Päähuvi, 4 vapaa-ajan asuinrakennusta, 2 talousrakennusta ja 2 saunaa

Käyttö:

Musiikkitaiteilijoiden vapaa-ajan virkistys ja taiteellinen työskentely

Lisätiedot rakennushistoriaselvityksestä:

Arkkitehtitoimisto Stefan Ahlman Oy, Merja Ikonen
Kalevankatu 18 sisäpiha, 00100 Helsinki; puh. 0207579911

I JOHDANTO

Rakennushistoriallinen selvitys tarkastelee Wikanin huvilatilan rakennuskannan ja ympäristön syntyhistorian taustoja ja vaiheita. Huvila-alue sijaitsee Persbölen kylässä Långträsketin rannalla luonnonkauniilla Vikanin niemellä nykyisen Raaseporissa entisen Pohjan pitäjän alueella. Huvilan rakennutti 1897-98 musiikkijohtaja Martin Wegelius kesäkodikseen vapaa-ajan viettoon ja musiikillisen yhteisön kohtaamispaikaksi. Huvilaympäristökokonaisuuteen kuuluu päähuvilan lisäksi talousrakennuksia ja majoitusrakennuksia pihapiireineen sekä koko niemen käsittävä maisemapuisto. Huvilamiljöö liittyy pohjoisessa Persbölen kartanon peltovainioille, idässä levittäytyy rauhaisa järvenpoukama, etelässä avautuvat karunkauniit kalliojyrkänteiden reunustamat järvinäykymät ja lännessä solisee Kvarnträskå lehtomaisessa laaksossa.

Huvilakiinteistön nykyinen omistaja on Musiikinedistämisseätiö, joka tarjoaa tiloja musiikkitaiteilijoille virkistytymiseen ja taiteelliseen työskentelyyn paikan alkuaikojen velvoittavan perinteen mukaisesti. Vikanin taiteilijaresidenssikäytön edellytysten turvaamiseksi ja niiden kehittämiseksi Musiikin edistämisseätiö on laadittamassa tontille ranta-asemakaavaa. Kaavan laatija Arkkitehtitoimisto Stefan Ahlman on tehnyt tämän rakennushistoriaselvityksen osana kaavatyön valmisteluaineistoa. Selvityksen tietolähteitä ovat paikallakäynnit, arkistomateriaali mm. Sibelius-Akatemiasta, Raaseporin kaupungin rakennusvalvonnasta ja Maanmittauslaitokselta, valokuvat eri museoiden kokoelmista sekä erilaiset kirjalliset lähteet koskien sekä paikan että Martin Wegeliuksen henkilöhistoriaa ja yleistä taide- ja rakennushistoriaa.

Selvitys painottuu Vikanin huvilan historian kannalta merkityksellisten alkuvaiheiden valaisemiseen. Aiemmin Vikanin rakennusten kulttuurinen arvo on huomioitu Mikko Härön 1993 laatimassa "Läntisen Uudenmaan rakennusten ja maiseman kulttuurihistoriallisessa inventoinnissa", jossa kaksikerroksista puurakenteista päähuvilaa luonnehditaan maininnalla

"merkittävä rakennus, tyypillinen aikansa edustaja". Tämän selvityksen johtopäätös on, että huvilaympäristön kulttuurihistoriallinen arvo on rakennusten ja maisemapuiston yhdessä muodostamassa taiteellisessa miljöökokonaisuudessa, jonka Martin Wegelius loi itseään säästämättä musiikkiyhteisön tuen avulla luovan työskentelyn rauhan innoittavaksi työssijaksi ja kesäelämän näyttämöksi niin lähipiirilleen kuin musiikin tekijöille, tukijoille ja ystäville. Kaavallisessa kehittämisessä tulisi ottaa kantaa ainutlaatuisen paikan maiseman, luonnonolojen, rakennusperinnön ja historiallisen merkityksen vaalimiseen.

2 HISTORIALLISTA TAUSTAA

2.1 Huvilakulttuurista

Kaupungin varakkaampien asukkaiden muutto maalle kesänviettoon alkoi yleistyä 1800-luvun puolivälissä ja ilmiön taustalla vaikutti eri tekijöitä. Kun kaupunkien luonne muuttui teollistumisen ja tonttien rakennustehokkuuden kasvaessa ja vehreyden ja väljyyden väistyessä alkoi kaipuu luonnonrauhaan pääsystä kesäksi alkoi houkuttaa. Käytännön edellytys huvila-asutuksen rakentamiselle luonnonoloihin olivat kehittyvät säännölliset liikenneyhteydet, höyrylaivareittiliikenne kaupunkien lähisaaristoissa ja junareittiverkostot sisävesialueille. Kesäsumisen ruokahuollolle välttämättömyys oli myös yhteys maatalouteen ja kalastukseen sekä kosketus maalaisväestöön. Huvilat olivat koko laajan suvun ja ystäväpiirin lepo- ja virkistyspaikkoja, joissa nautittiin kesäisen luonnon kauneudesta puhtaan veden äärellä raikkaassa ilmassa. Maallepako ei huviloilla tarkoittanut alkukantaista arkea vaan koti- ja seuralämä noudatteli samoja konventioita kuin kaupungissakin, puitteet vain olivat ilmavammat vilkkaalle seurustelulle ja pitkäänkin viipyvien vieraiden kestitsemiselle.

Päivän kulkuun kuului rennon oleskelun ja rauhoittumisen lisäksi henkisen hyvinvoinnin edistämistä lukemalla, näyttelemällä ja musisoimalla sekä terveyden hoitoa uimalla ja liikkumalla. Loma-arkea rytmitti kokoontuminen säännöllisinä yhteen ruokahetkinä, joille aterioiden valmistaminen ja elintarvikkeiden hankkiminen oli työn takana ja vaati palveluskuntaa. Huvilaelämän riemukkaampia kohokohtia olivat elämän pienten ja suurten hetkien kunniaksi järjestetyt juhlat, joihin kutsuttiin ystävät, sukulaiset ja naapurit. Ja lippu nostettiin salkoon.

2.2 Musiikkivaikuttaja Martin Wegelius

Nykyistä Villa Vikania rakennuksena ja taiteilijaresidenssinä ei olisi olemassa ilman Martin Wegeliusta, hänen optimistisen altruismin siivittämiä henkilökohtaisia ponnistelujaan ja musiikkipiirien vankkaa yhteisöllistä tukea. Martin Wegelius oli monipuolinen musiikin osaaja, pedagogi, organisaattori ja säveltäjä sekä alati toimelias ja hyväntuulinen persoona. Martin Wegelius syntyi 10.11.1846 ja kuoli 21.3.1906. Hänen isänsä oli Adolf Wilhelm Wegelius, yliopiston kamreeri ja äitinsä Sofia Charlotta Wendell, jonka oli äidin suku oli Pohjan pitäjältä. Pietististä herännäisyyttä lähellä oleva Wegeliuksen pappis- ja virkamiessuku oli lähtöisin Pohjanmaalta ja Martinin lapsuudenkodin oli ilmapiiri askeettisen uskonnollinen. Martinin ilmeisiä kirjallistaiteellisia ja musiikillisia taipumuksia

tuettiin kuitenkin kotona. Perhetaustasta johtuen musiikillinen ura ei ollut itsestäänselvyys. Martinin tuli ensin hankkia itselleen koulutus yliopistolla. Opiskeltuaan estetiikkaa, filosofiaa, historiaa ja kirjallisuutta hän suoritti maisterintutkinnon 1869. Opintojen ohessa Martin toimi laaja-alaisesti musiikin saralla, johti kuoroja, laati kriitikkejä, harjoitti pianonsoittoa, järjesti musiikillisia illanviettoja, vaikutti yhdistyksissä sekä sävelsi. 1873 Martin avioitui perheystävänsä ja sielunkumppaninsa opettaja Hanna Bergrothin kanssa ja jälkeläisiä heille kuitenkin suotu. Hankkiakseen pätevää musiikkikoulutusta Martin oleskeli vuosina 1870 – 1878 ulkomailla opiskellen mm. musiikin teoriaa ja säveltämistä. Hänen etappejaan Euroopassa olivat Wien, Bayreuth (tutustui Wagnerin musiikkiin), Leipzig, München (pohjoismaisen taitelijasiirtokunnan piirissä) ja Gardajärven Salo (Italia oli Martinin ja Hanna erityinen haaveiden kohde). 1870-luvun jälkipuolelta alkaen Martin hankki elantonsa laulunopettajana, kuoronjohtajana, harjoituspianistina (Svenska Teatern) ja Suomen Oopperan kapellimestarina.

Vakiintunut asema musiikkipiireissä johti tilaussävellystyöhön Runebergin muistojuhlaa varten, johon Martin sävelsi kantaatin "Den 6 Maj" vanhassa Vikanissa keväällä 1878. Säveltäminen alkoi kuitenkin jäädä taka-alalle, kun Martin 1880-luvun tienoilta alkaen omistautui yhä enemmän musiikinopetukselle. Laaja-alainen musiikin tuntemus ja ammattitaito takasivat hänelle kiistattoman arvostuksen musiikin asiantuntijoiden keskuudessa. Pedagogisen ja organisatorisen kyvykkyytensä ansiosta Martin Wegelius kutsuttiin 1882 perustetun Helsingin Musiikkiopiston johtajaksi, missä hän toimi kuolemaansa saakka ja loi urauurtavasti perustan musiikkikasvatukselle ja -koulutukselle Suomessa.

3 HUVILATILA VIKANIN RAKENTUMISEN VAIHEET

3.1 Varhaisvaihe - vanha Vikan Persbölen rusthollin mailla

Läntisen Uudenmaan Pohjan pitäjän Persbölen kylää on asuttu ja viljelty jo 1560-luvulla. Persbölen rustholli on ollut pitäjän huomattavimpia suurtiloja, jonka vaurautta lisäsivät läheisen kosken mylly ja saha. Sijainti Suuren rantatien varrella ja Porkkalan postitien läheisyydessä tarjosivat hyvät kulkuyhteydet seudulle. Martin Wegeliuksen isoisä Noach Wendell rakennutti Persbölen maille Långträsketin äärelle perheelleen pienen kesähuvilan v. 1852. Wendellin puoliso Gustava Ingman oli kotoisin Pohjan pitäjästä ja heidän tyttärensä Emilie oli naimisissa Persbölen silloisen tilanomistajan Fredrik Arnkihlin kanssa. Vanhaa Vikania laajennettiin myöhemmin toisesta päästä Martinin isän perheelle. Vanhojen Wendellien kuoleman jälkeen isä Wegelius lunasti Vikanin vanhan huvilan haltuunsa. Täällä Vikanissa Martin nautti poikavuosiensa kesien vapaudesta luonnonhelmassa kuin myös vietti joulut ja tärkeät juhlat sukunsa parissa. Näin isovanhempien perustamasta Vikanista muodostui Martinille elämänikäinen tukikohta ja voimainlähde.

3.2 Villa Vikan - Martinin ja Hannan kesäkoti nousee

Martin lunasti vanhempiensa kuolemien 1886 ja 1888 vanhan Vikanin huvilan itselleen. Kesähuvila-asutuksen yleistymistä edisti, että oman palstan omistaminen tuli mahdolliseksi maanomistussääntöjen vapautumisen myötä. Rälssi- ja perintötilojen lohkominen sallittiin vuonna 1864 ja vähimmäispinta-alaa koskevia määräyksiä muutettiin 1883 ja 1895 sekä lohkomismenettelyä yksinkertaistettiin. Vuonna 1894 Vikanin alue lohkottiin Pehrshölen rusthollista, jonka tuolloiset omistajat Elis ja Marta Westerling möivät sen Martin ja Hanna Wegeliukselle 2 500 markan kauppasummasta. 1896 vietettiin Martinin 50-vuotispäiviä vanhassa Vikanissa ja hän vastaanotti musiikin ystävien keräämän rahalahjoituksen, joka oli tarkoitettu Martinin ja Hannan uuden kesäkodin perustamista varten. Lahja ilahdutti Martinia suuresti, sillä vihdoin hän sai toteuttaa rakkaimman unelmansa, oman maaseutuasunnon, "tusculumin", kesämuistojensa kultaamalle maaperälle, johon hän oli syvästi juurtunut. Keväällä 1897 alkoi uuden huvilan pystytys Vikabergetille, jonka juurelta purettiin 1852 Martinin äidinsän rakennuttama suvun pitkäaikainen kesäkoti. Rakentamisen ajan Martin ja Hanna asuivat Långträsketin vastarannalla sijaitsevalla Sidsbackan tilalla ja soutivat joka päivä Vikaniin seuraamaan ja valvomaan rakennustöiden edistymistä.

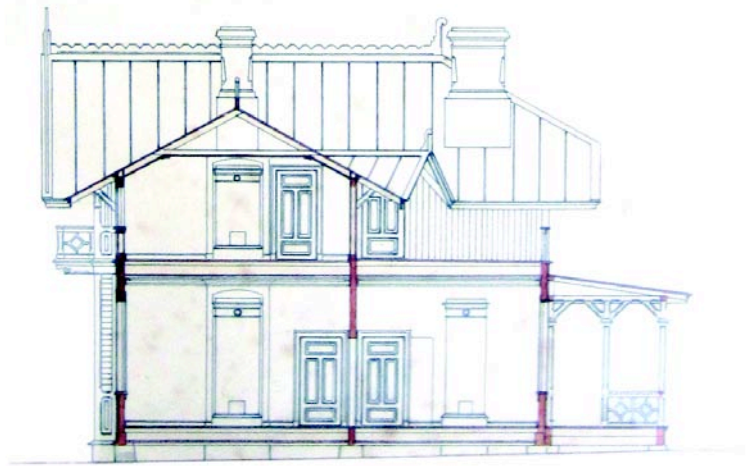
Kesäkuun 11.päivänä 1897 Martin kirjoitti Olga Tavastjernalle, että rakennus oli saanut katon päälleen. Heinäkuussa Martin ja Hanna muuttivat vielä osin keskeneräiseen huvilaan, jossa molemmat olivat viettävä kaikki jäljellä olevat kesänsä kuin myös hopeahäänsä 1898. Harvoin Martin ja Hanna olivat kuitenkaan huvilallaan kahdestaan vaan talo oli lähes aina täynnä vieraita. Musiikkiopiston elämässä Vikan näytteli tärkeää roolia eräänlaisena kesäsiirtokuntana. Opettajat kävivät kesäisin Vikanissa tiheään ja Wegelius kutsui usein erityisesti varattomia ja lahjakkaita oppilaitaan viikoiksi kesäkotiinsa ja opetti heitä säännöllisesti auttaakseen heitä edistymään nopeammin. Näin syntyi perusta muusikkokotitoiminnalle Vikanissa.

3.2.1 Huvilarakennuksen ratkaisut

Huvilan sijoituspaikaksi valittiin ympäristöään linnan lailla hallitseva Vikabärgetin kallionlaki, josta avautuivat näymät niin itään järvelle kuin länteen purolle. Hirsirakenteisesta huvilasta tuli kaksikerroksinen ja vaaleaksi maalatun vuorilaudoituksen se sai vasta Wegeliuksen ajan jälkeen.

Tilajärjestelyiltään pohjakaava oli epäsymmetrinen ja pellitetyn satulakaton muodot moninaiset. Rakennus oli varustettu ristipäätyisellä frontonilla, parvekkeilla ja nikkarityylisillä kuisteilla. Alakertaan tuli suuren salin sekä keittiön lisäksi kaksi talviasuttavaa kammaria. Ensimmäisen kerroksen tilavia kuisteja käytettiin yhteisiin ruokahetkiin, kaakon puolella ruokailtiin kauniina päivinä ja koillisnurkassa oli ns. kahviparveke. Yläkerrassa oli 2 talvi- ja 3 kesähuonetta. Yläkerran parvekkeista pieneltä ulokeparvekkeelta tarjoutui näköala aamuaurinkoon ja suurempaa kutsuttiin "aurinkoparvekkeeksi", kun se suojaista ja länteen suuntautuvana oli sopiva aurinkokylpyjen ottoon. Suuret erikokoiset ikkunat olivat vapaasti sommitellut ja ryhmitellyt.

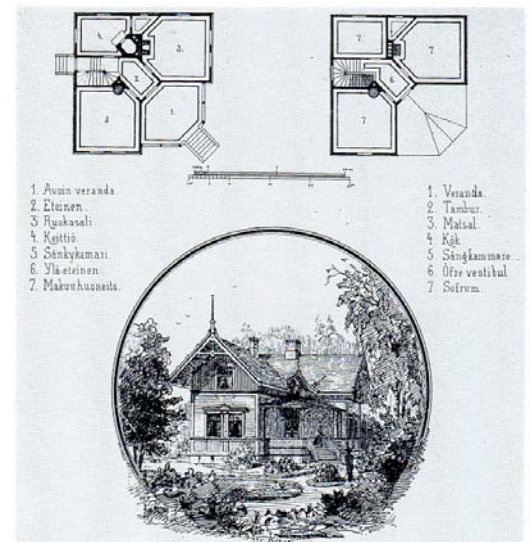
Tuon ajan sisätilojen sisustuksesta tiedetään vain, että Wegeliukset toivat kesäksi Vikanin koko kalustuksen Helsingin kodistaan, jotta vieraiden viihtyminen olisi taattu vieraanvaraisuudestaan tunnetulla huvilalla.

3.2.2 Huvila-arkkitehtuurin esikuvia ja suuntauksia

Huvilan suunnittelija oli arkkitehti Hugo Lindberg, joka oli yleisten rakennusten ylihallituksen arkkitehti ja musiikkimies toimien polyteknillisen opiston laulunopettajana 1896 asti. Aikakauden huvilat olivat harvoin yhden tyyli-suunnan puhtaaksiviljeltyjä esimerkkejä. Huvila Vikanin tilajärjestelyjen ja ulkoasun selkeä esikuva on nähtävissä cottagetyyppisen kesähuvilan mallipiirustuksessa, jonka julkaisi 1886 arkkitehti Josef Stenbäck piirustuskokoelmassaan "Kesähuviloita ja Maakartanoita". 1800-luvulla Euroopassa yleisesti omaksutulle uudelle asuintalotyypille olivat tunnusomaista massoittelun epäsymmetrisyys sekä pohjakaavan ja julkisivujen säännöttömyys, joka perustui eri huonetilojen muodostamien kokonaisuuksien vapaaseen ja yksilölliseen korostamiseen. Suomen huvila-arkkitehtuuriin englantilaisperäinen cottage- ja sveitsiläistyli saapuivat arkkitehti Th. Chiewitzin välityksellä 1850-luvulla Tukholman kautta. Suurehkot huvilat suunniteltiin kesäisiä kokoontumisia silmällä pitäen, vapaasti sommitellut suuret ikkunat ja laajat kiuksit tarjosivat valoa sekä kosketuksen ympäröivään luontoon päiväkierron mukaan. Rustiikkiin sommitteluun kuuluivat monimuotoiset katot sekä tornit ja parvekkeet olivat suosittuja. Vikanin huvilan julkisivukoristelussa on piirteitä nikkari- eli sveitsiläistyylisestä ja katon yksityiskohdissa norjalaisvaikuttei-

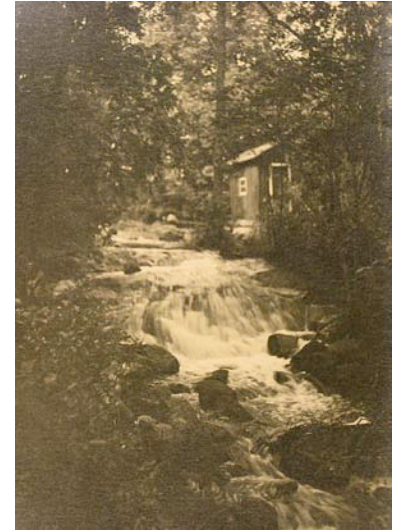
sesta lohikäärmetyylistä. Höyrypuusepäntehtaiden tulo talonrakentamiseen oli tuonut mahdollisuuden romanttisia assosiaatioita herättävän runsaan pintaornamentiikan käyttämisen lautapaneloitujen pintojen elävöittämisessä ja koristamisessa.

3.2.3 Huvilaympäristön pihapiirien tupa- ja ulkorakennukset

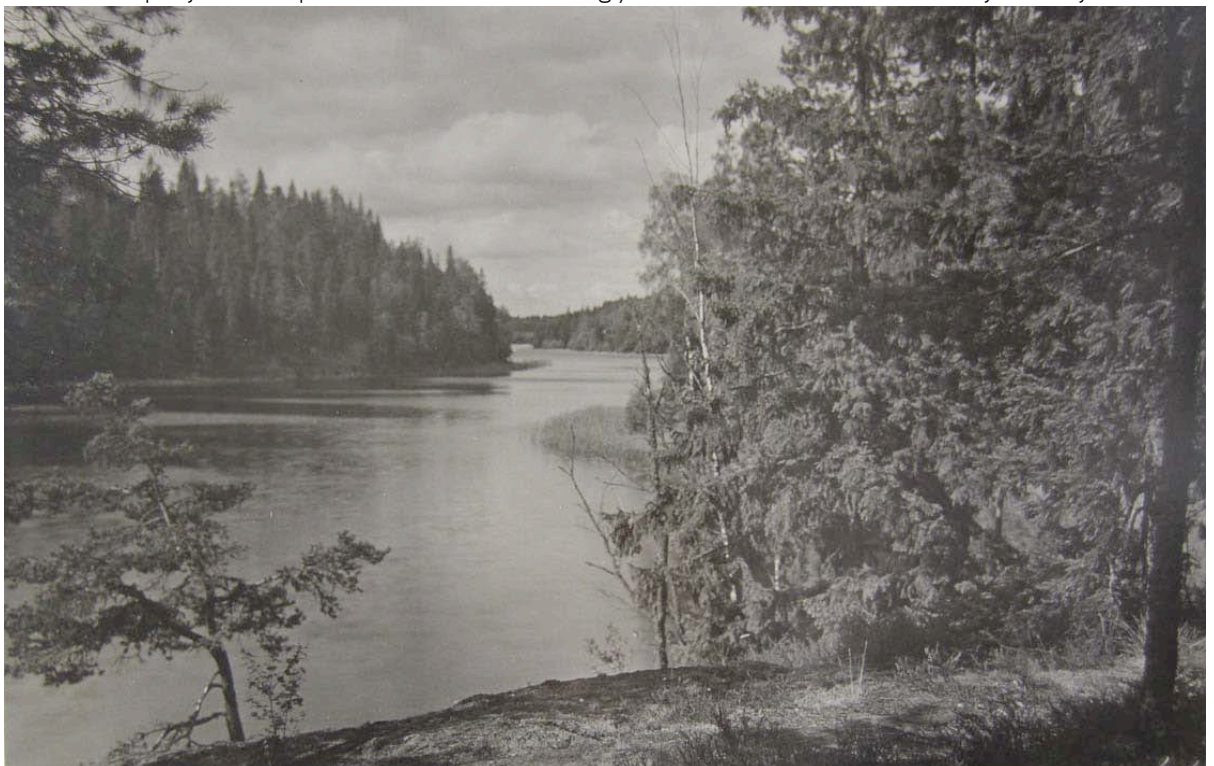
Vuosisadanvaihteen elämäntavan mukaisen huvilaelämän käytännön taloudenpidon ja tilanhoidon sujuminen vaati päärakennuksen lisäksi tontille monenlaisia suurempia sekä pienempiä rakennuksia ja rakennelmia eri toiminnoille ja tarpeille. Vikanin miljöössä talousrakennukset oli rakennettu omaksi kylämäiseksi rykelmäseen linnamaisen huvilakukkulan rinteeseen.

Päähuvilan pihapiiriin kuuluivat puuvaja (2.1) ja hirsirakenteinen kesätalo kivenheiton päässä kalliolla (2.3). Talonvahdin asuintupa (2.4) sijoitettiin alemmaksi huvilanmäen itärinteeseen sisääntulotien päätteeksi vanhan puuliiterin (1.2) viereen. Talouspihapiiriin huvilavahdin talosta kaakkoon kuului myös navetta (2.5). Lähistöllä viljelyaukeaman keskivaiheilla oli rehulato (2.6), joka siistittiin kesäksi "musiikkihuoneeksi" ja varustettiin pianolla Martinin musiikillista työskentelyä ja opetusta varten. Sivu- ja ulkorakennukset edustivat päähuvilaa vaatimattomampaa perinteistä puurakentamisen tyyliä. Pienempiä välttämättömiä rakennelmia olivat mm. kaivo, kesäinen astianpesukatos, jääkellari ja pyykkitupa puron äärellä.

3.2.4 Puutarha ja maisemapuisto – hyötyä ja huvia maanpäällisessä paratiisissa

Rakennuksen lähiympäristö puutarhoineen ja maisemapuistoineen muodostivat kesäisen ulkoilmaelämän oleellisen osan huvilamiljöössä. Maisemankäsittely korosti eroa huvilan välittömän pihapiirin ja geometrisesti järjestetyn puutarhan ja etäämmän luonnonmukaisen puiston välillä tavoitteenaan harmoninen kokonaisuus. Pateettisesta maisemasta oli tullut 1800-luvun lopulla itseisarvoinen identiteettitekijä topeliaaniselle luonnon rakkauteen pohjautuvalle patriotismille, kun Runeberg ylisti lauluissaan kesäisen luontoa ja sinisiä järviä.

Maisemapuisto muokattiin olemassaolevan luonnonympäristön erityispiirteitä hyödyntämällä ja korostamalla englantilaisen vapaamuotoisen puiston suunnitteluihanteiden mukaan. Puutarhanhoito olikin suosittu ja arvostettu jalostavana ja kasvattavana pidetty harrastus sekä sivistyneistön että porvariston keskuudessa.

Kesäasukkaiden ajanviettoon kuului puutarhanäkymien romanttinen ihailu ja ulkoilmassa käyskentely määränäänä levähdyspaikka, huvimaja tai rantakallio, josta avautui upea maisema.

Vikanin vaihteleva luonnonkaunis ja reheväkasvuinen maasto kallionyppylöineen tarjosi erinomaiset olosuhteet puutarhataiteen harjoittamiselle. Lukuisin kukka- ja pensaslajikkein istutettu koristemuotopuutarha sekä viljelykasvismaa oli perustettu kartan mukaan 1894 mennessä loivaan itärinteeseen, joka avautui järvenpoukamalle ja Persbölen rusthollin peltoaukeamalle.

Sekametsäinen järven ympäröimä niemi kalliojyrkänteineen ja lehtomainen purolaakso muodostivat luonnonromanttisen maisemapuiston, jota oli kiersi kävelypolkujen verkosto. Laituri pukuhuoneineen oli järven rannalla oli päähuvilalta lähtevän polun päättäneenä. Kävelyreittien näköalapaikoille oli Martin nikkaroinut seurustelupaikan ja mietiskelypenkkejä. Erityinen osa Vikanin luonnon tynnyttävää lumoa oli Kvarnträskån puron vesiputouksen kuohujen ja kohinan havainnoiminen silloilta, jotka Martin oli rakentanut. Kaikenlainen ahkerointi puutarhassa istutusten hoidossa ja maisemapuiston raivaamisessa ja ehostamisessa oli parasta lepoa ja virkistystä utteraluonteiselle Martin Wegeliukselle, joka oli suuri luonnonystävä ja esteetikko.

3.2.5 Villa Vikan 1906 jälkeen

Kun Martin Wegelius kuoli vuonna 1906 maaliskuussa, keräsivät musiikkiopiston opettajat tarvittavat rahavarat ja lunastivat Villa Vikanin Hanna Wegeliukselta muusikkokodiksi. Huvilatilaa hallinnoimaan perustettiin "Stiftelsen Martin Wegelius Minne". Musiikillinen yhteisö ylläpiti tiluksia ja toimintaa keräämällä varoja mm. konserteilla, arpajaisilla ja opiston naisopettajien ompeluseuran käsitöillä. Sittenmin sotavuosien epävarmat taloudelliset ajat pakottivat lopulta säätiön myymään omaisuutensa Teostolle, joka jatkoi edelleen huvilanpitoa perinteiden mukaisesti muusikkojen kesäkotina.

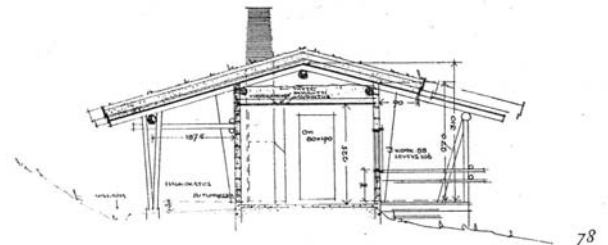
3.3 Myöhemmät vaiheet – korjaamista ja täydennysrakentamista

Saunakulttuuri-ilmio levisi vasta sotien jälkeen koko Suomen alueelle ja nykyaikaiseen huvilakulttuuriin olennaisesti kuuluvan rantasaunan Vikanin huvilatila sai viimein vuonna 1944, kun järvenrantatöyräälle rakennettiin arkkitehtien Aili ja Niilo Pulkan suunnittelema hirsisauna, joka on julkaistu Arkkitehti-lehdessä vuonna 1952. Vuonna 1985 rantasaunan saunatila jaettiin erillisiksi löyly- ja pesuhuoneiksi.

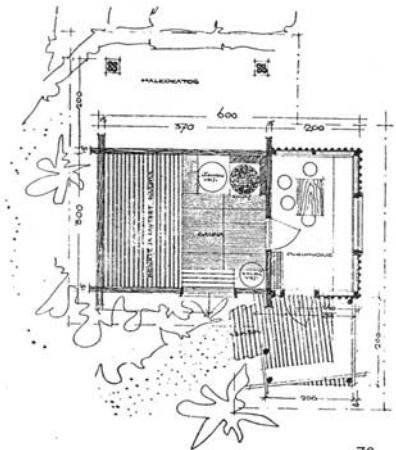
Sivurakennukset ovat kohdanneet monenlaisia muodonmuutoksia, jotka ovat kohdistuneet tarpeellisten korjausten lisäksi ulkoasun ajanmukaistukseen ja rakennusteknisiin "parannuksiin". Erityisesti 50-luvun "funkistyyliseksi" luonnehdittuja korjauksia aikalaiset kritisivat kaivaten alkuperäistä perinteistä ilmettä kaipaavat. Huvila-alueen alkuperäisistä talous- ja asuinrakennuksista ovat jäljellä edelleen talonvahdin talo ja nykyisin alppimajaksi kutsuttu "seurahuone" sekä huoltorakennuksista päärakennuksen puuvaja ja talli/havettarakennus itärinteessä on mahdollisesti joiltain osin alkuajoilta.

Konserten till förmån för „Vikan“

I dag kl. 1/2 8 e. m. ger Helsingfors Musikinstitut under medverkan af Filharmoniska orkestern under ledning af Robert Kajanus i solennitetssalen sin bebådade konsert till förmån för rekreationshemmet „Vikan“. Martin Wegelius' vackra tanke, att på det natursköna Vikan, hans kära sommarvilla, bereda en hvilo- och tillflyktsort för trötta musiker från såväl institutet som orkestern, har närmast upptagits och omhuldats af Musikinstitutet. För att planen helt skall kunna realiseras kräves emellertid allmänhetens medverkan och konserten i kväll lämnar publiken ett osökt tillfälle därtill. Det behöfves medel för byggnadens underhåll och remont samt för andra oundvikliga utgifter och man har trots att vår publik, till hvars offervillighet man aldrig vädjat förgäfvades då ändamålet varit verkligt godt, icke heller denna gång skall underlåta att kraftigt understödja detta vackra företag vid hvilket Martin Wegelius' namn så nära är knutet.

1:150

79

1985 päänäköalaa korjattiin rakennusinsinööri-toimisto Kalevi Järvisen laatimien muutossuunnitelmien mukaan jolloin mm. laajennettiin keittiötä lasiverantamaisella ruokailutilalla ja kaakon avokuistia etelään.

Alueen käyttömukavuuksia lisättiin 1992 rakentamalla talonvahdin käyttöön pieni hirsinen sauna (4.1). Vikanin majoituskapasiteettia lisättiin 1994, kun Vikanin niemelle rakennettiin 2 standardivalmisteista Honkarakenteen n. 70m²:n laajuista hirsihuvilaa (4.2, 4.3) omiin erillisiin pihapiireihinsä, toinen niemen itäiseen kärkeen ja toinen läntiselle metsikköylängölle.

Tehdyt lisäykset ja muutokset ovat olleet maltillisia ja pienestä rämettyneisyydestä huolimatta paikan viehättävyys ja potentiaali on edelleen tallella. Vikan nukkuu Ruususen unta herätäkseen taas.

4 LÄHTEET

4.1 Painetut kirjalliset lähteet

Otto Andersson: Minnen från Vikan, Särtryck ur Hufvudstadsbladet 26/9 1965

Ars , Suomen taide 4, 1989 Weilin + Göös:

C.J.Gardberg: Kartanoita ja kesähuviloita/ Chiewitzin huvilat Ruissalossa

Eeva Maija Viljo: Kaupungistuvan yhteiskunnan rakennustaide/ Asuntoarkkitehtuuri, Huvilat

Salme Saraja-Korte: Maalaustaide 1890-luvulla – mystiikkaa vai kansallisromantiikkaa/ Vuosisadan lopun maisema, Pateettinen maisema

Pirjo Uino: Puutarhataide 1810-1910

K.Flodin: Martin Wegelius levnadsteckning / Skrifter utgivna av Svenska Litteratursällskapet, 1922

Mikko Härö: Läntisen Uudenmaan rakennusten ja maiseman kulttuurihistoriallinen inventointi , Läntisen Uudenmaan seutukaavaliitto 1993

Arvi Karvonen: Sibelius-Akatemia 75 vuotta: Helsingin musiikkiopisto 1882-1924. Helsingin konservatorio 1924-1939. Sibelius Akatemia 1939- /; Helsinki 1957

Martti Turunen: Säveltäjäintekijänoikeus-toimisto Teosto kaksikymmentäviisi vuotta 1928-1953, SKS 1953

4.2 Muut kirjalliset julkaisut

Arkkitehtilehti nro 3-4/1952, Saunoja ja lomamajoja

Leena Siukonen-Penttilä: Sibelius-Akatemia tiedottaa-lehti 4/93

Kirjoitus "Vikanin varhaisemmat vaiheet" P.M. nro 2 kesäkuulta 1983 , jonka lähteenä mm. "Västra Nyland"-sanomalehden artikkelit 1965; Martin Wegeliuksen muisto –Martin Wegelius' minne – säätiön arkistot

K.F. Wasenius. Kesäkoti Vikan, Otava 1914; julkaistu alun perin 1909 Hufvudstadsbladetissa

4.3 Muut lähteet

Kansalliskirjasto/ Digitoidut kokoelmat / Historiallinen sanomalehtikirjasto, Hufvudstadsbladet (nro 323/1908)

Museovirasto internetportaali

– Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt 1993-luettelo

– www.nba.fi /Puukausi: Koti puusta, Huvila

Meilahden huvila-alue/ Helsingin Kaupungin Kaupunkisuunnitteluvirasto / Yleiskaavaosaston julkaisu 1977

Vartiosaaren kulttuuriympäristöselvitys / Helsingin Kaupungin Kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2013:2

Länsi-Uudenmaan museon valokuva-arkisto

Maanmittauslaitoksen kartta-arkisto

Museoviraston valokuvakokoelmat

Raaseporin kaupungin rakennusvalvonnan arkisto

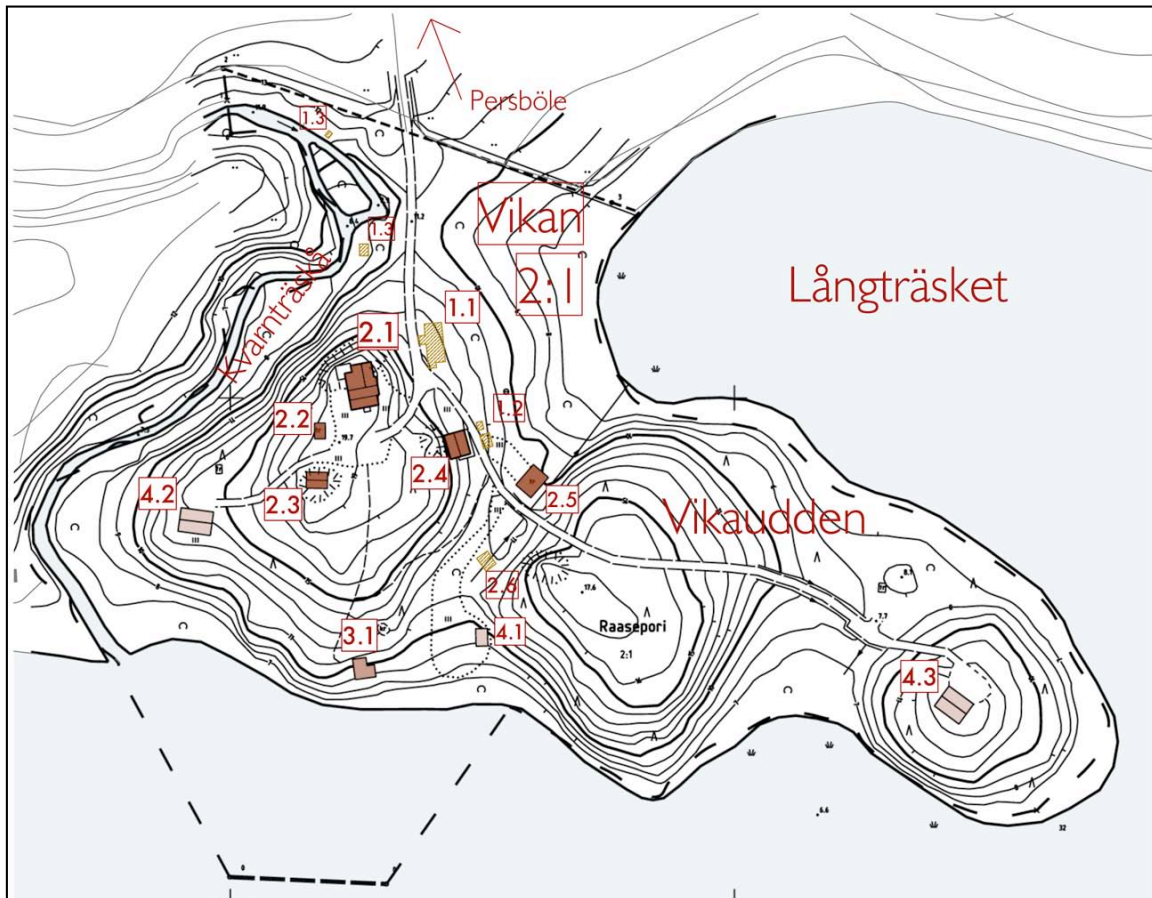
Villa Vikanin piirustukset Vikanin huvilan seinällä

Åbo Akademin kuva-arkisto

Vikanin kiinteistön rakennuksia koskevat kuntotarkastukset 2011, Raksystems Anticimex

5 RAKENNUSKANNAN SIJAINTIKARTTA

1.1	vanha huvila	1852	1897 purku
1.2	talousrakennuksia	1852	purku 1900-l.
1.3	ulkorakennuksia mm. pyykkitupa	1852	
2.1	päähuvila	1897-98	1985 korj.
2.2	vaja, puuliiteri	1897	
2.3	majoitusrakennus ns. "alppimaja"	1897	1950 -60-l
2.4	talonvahdin asuinrakennus	1897	1950 -60-l
2.5	talousrakennus, ent. vaunuliiteri	1897?	?
2.6	rehulato ent. "musiikkihuone"	1897	purku 1985
3.1	rantsauna	1944	1985 korj.
4.1	talonvahdin sauna. "kalastusmökki"	1992	
4.2	hirsihuvila Honka A	1994	
4.3	hirsihuvila Honka B	1994	